

UTANGULIZI

Katika miongo mbili zilizopita ulimwengu umeona mwanzo mpya katika eneo la haki za kibinadamu ambapo umuhimu wa sheria za kimataifa na pia mafikira ya wananchi imetambulika. Kwa upande wa sheria za kimataifa, mbinu mpya zimegeuza mafikira yetu na vile ambavyo kutekeleza haki. Vile vile, mafikira mapya na ule moyo wa watu binafsi na vikundi kuleta mageuzi umegeuza mafikira yetu kuhusu yale ambayo twaweza kufanya kwa uwanja wa haki za kibinadamu- na kwa hivyo yale ambayo twaweza kutimiza.

Kote duniani, mashambani na serikalini na pia kwenye maeneo makuu ya sheria za kimataifa, watu wanaunda na kutumia, mbinu na njia mbali mbali za kuhakikisha kwamba kazi yao yatekelezwa vyema. Mradi wa Mbinu Mpya Kwa Haki Za Kibinadamu (*New Tactics in Human Rights Project*) umezichukua hizi mbinu mpya na kuzisambaza kwa wengine ambao wanafanya kazi kwa uwanja wa haki za kibinadamu. Mwakaribishwa nyote kushangilia hii kazi na kutumia hiki kitabu kilicho mikononi mwenyu kama chombo maalum.

Nikifikiria kazi yangu ambayo nafanya, naona fursa mpya ya kuwapa haki wale ambao haki zao zimekiuka. Kuanzishwa kwa koti ya jinai ya iliyokuwa Yugoslavia na Rwanda, ambayo iliyokuwa koti ya kwanza ya jinai za vita imeleta mafikira mapya kwenye mataifa na pia zilifungua milango mipya za haki. Wajuzi waliotumika kwenye hizo koti kutoka nchi mbali mbali walitenda kile ambacho hakijatendwa awali- kuunda sheria mpya na kuanzisha desturi mpya kwa kushtaki washtakiwa na mashtaka ambayo yalikuwa hayajatumika na nchi yeyote ulimwenguni. Hayo yote yalizaa mbinu mpya ambazo zilifungua njia ya mbinu kuu- Koti ya Jinai ya Kimataifa (*International Criminal Court*). Koti hii sasa yatupatia chombo cha kulinda na kutekeleza haki bila kujali ni wapi ama ni nani aliye kiuka hizo haki za kibinadamu.

Mbinu mpya pia ilitumika zile nyakati za koti ya jinai ya iliyokua Yugoslavia kwa kushtaki waliokuwa polisi wa Bosnia na mashtaka ya Kunajisi wanawake waislamu wa Bosnia. Hii mbinu imewezesha sheria na haki kutekelezwa mara mingi.

Miaka kumi iliyopita, wanasheria wangepumbaza swala la kumushtaki aliyekuwa Rais Augusto Pinochet. Wakati huo, wahalifu walikuwa wanajidai wakizurura kote ulimwenguni bila pingamizi. Kushikwa na kushtakiwa kwa Pinochet kulibadilisha mafikira ya wanaopigania haki za kibinadamu.

Nashangilia harakati za wanaopigania haki za kibinadamu kutumia koti za kitaifa na za kimataifa kujulisha ulimwengu kesi za jinai popote ambazo zinatokea. Lakini haya ni chache tu kwa zile mbinu mpya zinazo tumika kupigania haki za kibinadamu popote ulimwenguni.

Najivunia kuungana na mradi wa mbinu mpya kwa haki za kibinadamu (*New Tactics in Human Rights Project*) kwa kutoa hii maktaba. Na ingawa haiwezi kusemekana kuwa

kamilifu, hii ni maktaba iliyojaa mawazo mapya na mbinu mpya ambazo zaweza kusaidia yeyote kutekeleza kazi yake.

-Jaji Richard J. Goldstone

Jaji mstaaafu wa Koti ya Katiba ya Afrika Kusini

Mshtaki mkuu wa Koti ya Jinai ya iliyokuwa Yugoslavia na Rwanda

Mwenye kiti wa Koti ya Kimataifa ya Kosovo

Mwenyekiti wa Tume ya Kimataifa ya Kuchunguza Ujangili

iliyoanzishwa na International Bar Association.